

B 34 – VEDR. ORDFØRERNOTAT OM ELEKTRONISK ALDERSVERIFICERING OG FORBUD MOD PROXYSALG

*Dato: 31.01.2022
Sagsnr.: 2119233
Dok. nr.: 2037905*

Sundhedsministeriet og Erhvervsministeriet angiver i et ordførernotat dateret til d. 31.01.22, at regeringen ikke bakker op om beslutningsforslag B 34 - *(Forslag til folketingsbeslutning om at sikre frivillig elektronisk aldersverificering for butikker, så mindreårige ikke kan købe tobak, alkohol og andre produkter med aldersbegrænsning, samt indførelse af forbud mod proxysalg.)*

Beslutningsforslaget er fremsat af Per Larsen (KF), Brigitte Klintskov Jerkel (KF) og Søren Pape Poulsen (KF) og har til formål at give mulighed for etablering af frivillig elektronisk aldersverificering hos forhandlere af salgaldersgrænse-varer.

I ordførernotatet fremgår det, at regeringen har afholdt et møde med Nets og Finans Danmark for at få deres kommentarer til forslaget. Ingen øvrige aktører i debatten er blevet inviteret til dette møde, hverken sundhedsorganisationer, repræsentanter for dagligvarehandlen eller producenterne. Det er kritisabelt, at regeringen foretager en vurdering af forslaget stort set alene på baggrund af kommentarer fra Finans Danmark, der offentligt har tilkendegivet deres modstand imod forslaget.

I ordførernotatet fremsættes der flere påstande og argumenter for, hvorfor regeringen ikke bakker op om B 34. Svar til disse fremgår i nedenstående.

Effekten af aldersverificering via betalingskort

I ordførernotatet fremgår det, at Sundhedsministeriet og Erhvervsministeriet vurderer, at effekten af aldersverificering via betalingskort er usikker, eftersom der er mulighed for at omgå den elektroniske løsning, eksempelvis ved at betale med kontanter, udenlandske kort eller ved at (mis)bruge en anden persons kort.

”...Det er imidlertid Sundhedsministeriets og Erhvervsministeriets vurdering, at forslaget effekt vil være usikker i forhold til at forhindre salg af varer med aldersbegrænsning til børn og unge, fordi forslaget rummer en række omgåelsesmuligheder.”

Ingen har påstået, at aldersverificering via betalingskort er en løsning, der vil forhindre *alle* mindreårige i at købe varer, der er omfattet af salgsaldersreglerne.

Det er dog vurderingen fra bl.a. dagligvarehandlen, at løsningen vil blokere for en væsentlig andel af købsforsøgene fra mindreårige, hvorfor et bredt udsnit af dagligvarehandlen har tilbudt at finansiere både etablering og de løbende omkostninger ved løsningen.

Man kan stille spørgsmålet om, hvorvidt dagligvarehandlen ville tilbyde dette, hvis løsningen ikke havde nogen effekt, og ikke ville udgøre det værktøj til en styrkelse af ID-kontrollen, som butikkerne efterspørger – og dermed et værktøj til bedre regelefterlevelse.

Omgåelsesmuligheder i form af kontanter, udenlandske betalingskort og (mis)brug af andre personers betalingskort

Finans Danmark og regeringen henviser i ordførernotatet til, at aldersverificering via betalingskort ikke vil være effektivt, fordi mindreårige vil have mulighed for at omgå løsningen – efterfulgt af eksempler på, hvordan mindreårige vil kunne omgå løsningen.

”... Omgåelsesmulighederne er bl.a. anvendelse af kontanter, udenlandske kort eller brug af en anden persons kort.”

Det forekommer ganske usandsynligt, at børn og unge vil kunne anskaffe betalingskort, der er udstedt i udlandet, med det formål at kunne købe cigaretter og hård spiritus.

Der er en risiko for, at nogle unge vil låne deres betalingskort og pinkode ud til mindreårige, men dette indebærer dog en væsentlig risiko for kortindehaver ift. misbrug, tyveri mv., hvorfor man må antage, at denne type omgåelse vil foregå i mindre skala.

Den mest sandsynlige omgåelse er ”proxysalg”, hvor en person, der er fyldt 18 år, køber til en mindreårig. Derfor indebærer B 34 også et forslag om forbud mod proxysalg, så det kan blive ansvarspådragende at købe cigaretter, alkohol, lattergaspatroner, håndkøbsmedicin mv. til mindreårige.

Afslutningsvis skal det påpeges, at danske unge stort set ikke anvender kontanter. Dette bekræftes bl.a. i flere undersøgelser fra Nationalbanken¹. Såfremt en ung forsøger at omgå ID-kontrollen ved at betale med kontanter, vil det foranledige salgsekspedienten til at bede om ID, da det er et særsyn.

Elektronisk aldersverificering er ikke kompatibel med Google Pay og i nogle tilfælde MobilePay

I ordførernotatet fremgår det, at elektronisk aldersverificering ikke kan fungere med betalingsløsningerne Google Pay og kun i nogle tilfælde MobilePay, da betalinger via disse foregår uden om kortinfrastrukturen. Løsningen er dog kompatibel med Apple Pay ifølge Nets.

”... Hertil kommer, at Finans Danmark tidligere har vurderet, at en elektronisk aldersverificering ikke vil kunne omfatte betaling med Apple Pay og Google Pay, og ej heller de fleste MobilePay-betalinger, da disse betalinger foregår uden om kortinfrastrukturen.”

Og:

”... Nets oplyste i den sammenhæng, at de vurderer, at den foreslåede løsning i dag ville kunne fungere med Apple Pay, men ikke på nuværende tidspunkt med Google Pay og MobilePay.”

Det fremføres i ordførernotatet, at mobilbetalinger udgør en stigende andel af betalinger i detailhandlen og er drevet af især yngre forbrugere, hvilket man anser som et argument for ikke at digitalisere og dermed styrke ID-kontrollen.

”... Mobilbetalinger udgør en stigende andel af betalinger i detailhandlen og er drevet frem af særligt de yngre forbrugere. Det er således vurderingen, at den

¹ Danmarks Nationalbank: ”Der bliver længere mellem kontantbetalinger” – analyse, februar 2020:
<https://www.nationalbanken.dk/da/publikationer/Sider/2020/02/Der-bliver-laengere-mellem-kontantbetalinger.aspx>

foreslåede løsning risikerer ikke at ville kunne omfatte alle mobile betalingsløsninger, som de unge anvender.”

Som det forholder sig i dag, så er Google Pay's markedsandel i Danmark stort set ikke-eksisterende. I detailhandlen står Apple Pay, som er kompatibel med elektronisk aldersverificering, for 18 pct. af betalingerne, og det tal stiger fortsat.

En MobilePay-betaling gennemføres som en "konto-til-konto"-overførsel og ikke via betalingskort. Dog er MobilePay stadig tilknyttet en forbruger - med en fødselsdato – hvorfor man med rimelighed bør kunne antage, at det er muligt for bankerne at lukke for dette "smuthul".

Elektronisk aldersverificering kræver en integreret løsning imellem kortterminal og kassesystem

I ordførernotatet anføres det, at

"... det for forretningerne ville gælde, at de først ville kunne benytte aldersverificeringsløsningen, når og hvis de får en integreret løsning mellem kortterminal og kassesystem. Der vil altså være en række forretninger, der i praksis ikke ville kunne anvende den frivillige aldersverificeringsløsning."

Det er korrekt, at ikke alle forhandlere har et kassesystem, der er kompatibelt med elektronisk aldersverificering – men for en stor andel af forhandlerne er det ikke tilfældet. Der er integrerede løsninger hos samtlige af landets ca. 3.000 dagligvarebutikker samt hos alle convenience-butikker, bl.a. benzinkæder og 7-Eleven.

På den baggrund foreslår Det Konservative Folkeparti en frivillig ordning.

Elektronisk aldersverificering kræver lovhjemmel

I ordførernotatet anføres det, at

"... Ordningen vil derudover kræve, at der tilvejebringes en konkret hjemmel i relevant lovgivning, der pålægger kortudstederne (pengeinstitutter mv.) at dele oplysninger om kundens alder til hhv. systemet (Nets) og forretningen."

Det er nødvendigt med en konkret lovhjemmel, når bankerne ikke er villige til at tage et proaktivt medansvar for at styrke ID-kontrollen og skabe bedre forudsætninger for regelefterlevelse i Danmark.

Havde bankerne i stedet valgt at indhente samtykke fra deres kunder til at indlejre alder i betalingskortet, ville Nets kunne implementere løsningen hurtigt, og politisk påbud havde ikke været nødvendigt.

Elektronisk aldersverificering pålægger bankerne byrder

I ordførernotatet fremhæves det, at bankerne pålægges byrder:

”På den måde vil byrden forbundet med at overholde aldersbegrænsningerne blive rykket fra detailbranchen, som tjener på salget, til pengeinstitutterne. Regeringen finder det afgørende, at der ikke er tvivl om, hvem der har ansvaret for aldersverificeringen. Det er butikkernes ansvar ifølge gældende lovgivning.”

Og:

”Indførelse af ordningen vil således kræve såvel ny lovgivning som konkret udvikling og implementering af en ny teknisk løsning. Der vil være erhvervsøkonomiske omkostninger forbundet hermed.”

Dagligvarehandlen har siden 2019 meldt ud, at omkostningerne ved elektronisk aldersverificering skulle dækkes af de tilsluttede butikker – ikke at bankerne.

Bankerne leverer i øvrigt i forvejen data om en række betalingskort til Nets i dag, så det, som bankerne bliver bedt om, er i sin enkelthed at levere data om alder. Med andre ord: Bankernes merarbejde vil være begrænset.

YDERLIGERE KOMMENTARER TIL FINANS DANMARKS MODSTAND MOD ELEKTRONISK ALDERSVERIFICERING

Med de seneste års øget digitaliseringen har fulgt en uddelegering af myndighedsopgaverne. Hvor det før var samfundsinstitutioner, der varetog mange af de fælles kontrolopgaver, har digitaliseringen skabt mulighed for, at staten outsourcer kontrolopgaver til virksomhederne, som en del af reguleringen – og med det formål at forbedre regelefterlevelsen.

Således har bankerne påtaget sig opgaver vedrørende overvågning af f.eks. terrorfinansiering og hvidvask. Samtidig med øgede sikkerhedskrav til databehandling og bedre dataindsigt for borgerne igennem bl.a. GDPR-reglerne.

I den forbindelse er detailhandel og restauranter pålagt en række myndighedsopgaver i forbindelse med aldersverificering for at overholde salgsaldersgrænser ved en given handel. I praksis en ganske indgribende opgave, der dels tager tid i handelstransaktionen, og dels øger mistilliden i en handelssituation, når man skal bede et andet menneske dokumentere, at de har ret til at gennemføre den handel, de ønsker.

Når man ser på, hvad bankerne har påtaget sig af digital kontrol og indberetningsopgaver på vegne af myndighederne. Og når man ved at hele betalingskortområdet er baseret på, at bankerne sikkert, diskret og hurtigt kan verificere, at der er dækning for betaling af en handel - så klinger det hult, at man ser et problem i at kunne verificere en fødselsdag med samme diskretion og sikkerhed som saldoen på en privat bankkonto.

Og det fremstår ganske uansvarligt i et samfundsperspektiv, at bankerne ikke medvirker til at digitalisere og afbureaukratisere tunge myndighedsopgaver i andre sektorer, men vælger en politisering af de forhold, man mener gør sig gældende på detailmarkedet, uden på samme måde - som man gør i egen sektor - at fokusere på, at regelefterlevelsen ubestrideligt vil blive væsentligt bedre, også selvom der stadig vil være mulighed for at unddrage sig salgsaldersgrænserne på anden vis.

Med venlig hilsen

Tine Marie Andersen
Tobaksproducenterne, direktør

Inger Schroll-Fleischer
Nikotinbranchen, direktør